

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2022. gada 16. jūnijā *

Apelācija – Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Optiskie diskdziņi – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. panta pārkāpums – Vienots un turpināts pārkāpums – Jēdziens – Koluzīvi nolīgumi attiecībā uz klēpj datoru un galddatoru optisko diskdziņu iepirkumu procedūrām, ko organizējuši divi datoru ražotāji

Lietā C-698/19 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2019. gada 20. septembrī iesniedza

Sony Optiarc Inc., Acugi [*Atsugi*] (Japāna),

Sony Optiarc America Inc., Sanhosē (Amerikas Savienotās Valstis),

ko pārstāv *E. Kelly*, *N. Levy* un *R. Snelders*, advokāti,

apelācijas sūdzības iesniedzējas,

otra lietas dalībiece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *A. Dawes*, *M. Farley*, *F. van Schaik* un *L. Wildpanner*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētāja *K. Jirimēe* [*K. Jürimäe*] (referente), kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši *S. Rodins* [*S. Rodin*] un *N. Pisarra* [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāts: *Dž. Pitrucella* [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: *A. Kalots Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 3. jūnija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Apelācijas sūdzībā *Sony Optiarc Inc.* un *Sony Optiarc America Inc.* (turpmāk tekstā kopā – “apelācijas sūdzības iesniedzējas”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2019. gada 12. jūlija spriedumu *Sony Optiarc* un *Sony Optiarc America*/Komisija (T-763/15, nav publicēts, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2019:517), ar kuru Vispārējā tiesa noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzēju prasību galvenokārt daļēji atcelt Komisijas Lēmumu C(2015) 7135 *final* (2015. gada 21. oktobris) par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39639 – Optiskie diskdziņi) (turpmāk tekstā – “strīdīgais lēmums”), ciktāl tas attiecas uz tām, un pakārtoti – samazināt tām uzliktā naudas soda apmēru.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. un 3. punktu:

“2. [Eiropas] Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tiši vai nolaidības dēļ:

- a) pārkāpj [LESD 101.] vai [102.] pantu vai
- b) pārkāpj lēmumu, kas nosaka pagaidu pasākumus saskaņā ar 8. pantu; vai
- c) tās nepilda saistības, kas uzliktas ar lēmumu saskaņā ar 9. pantu.

[..]

Ja apvienības pārkāpums ir saistīts ar tās dalībnieku darbībām, soda nauda nepārsniedz 10 % no kopējā katra tā dalībnieka apgrozījuma summas, kas darbojas tirgū, kuru skāris apvienības pārkāpums.

3. Nosakot soda naudas apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.”

- 3 Šīs regulas 27. panta 2. punktā ir paredzēts:

“[Procesos] pilnībā respektē attiecīgo pušu aizstāvības tiesības. Tās ir tiesīgas piekļūt Komisijas lietas materiāliem, uz ko attiecas uzņēmumu likumīgās intereses savu komercnoslēpumu aizsargāšanā. Tiesības piekļūt lietas materiāliem neattiecas uz Komisijas vai dalībvalstu konkurences iestāžu slepenu informāciju un iekšējiem dokumentiem. Piekļuves tiesības jo īpaši neattiecas uz saraksti starp Komisiju un dalībvalstu konkurences iestādēm vai uz savstarpējo saraksti starp dalībvalstu konkurences iestādēm, tajā skaitā dokumentiem, kas sagatavoti atbilstoši 11. un 14. pantam. Šajā punktā nekas neliedz Komisijai atklāt un izmantot informāciju, kas vajadzīga, lai pierādītu pārkāpumu.”

4 Minētās regulas 31. pants ir formulēts šādi:

“Eiropas [Savienības] Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija noteikusi soda naudu vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu]. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto soda naudu [naudas sodu] vai periodiska soda naudu [kavējuma naudu].”

5 Par naudas sodu apmēra aprēķināšanu Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai”), 6. un 13. punktā ir noteikts:

“6. [...] Pārkāpumā iesaistīto preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu saistībā ar pārkāpuma izdarīšanas ilgumu uzskata par piemērotu kompensācijas vērtību, kur parādās gan pārkāpuma ekonomiskais nozīmīgums, gan katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma vainas īpatsvars. Šie rādītāji sniedz labu priekšstatu par naudas soda mērogu, un tos nevajadzētu uzskatīt tikai par automatizētas un aritmētiskas aprēķinu metodes pamatu.

[..]

13. Lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija izmanto pārkāpumā tieši vai netieši iesaistīto uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu atbilstošajā [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] teritorijā. [...]”

Tiesvedības priekšvēsture un strīdīgais lēmums

6 Tiesvedības priekšvēsture ir atspoguļota pārsūdzētā sprieduma 1.–32. punktā, un šīs tiesvedības vajadzībām to var rezumēt šādi.

7 Pirmā apelācijas sūdzības iesniedzēja *Sony Optiarc* (iepriekš – *Sony NEC Optiarc Inc.*) ir saskaņā ar Japānas tiesībām dibināta akciju sabiedrība. Tā tika dibināta 2006. gada 3. aprīlī kā *Sony Corporation* un *NEC Corporation* kopīgais uzņēmums ar nosaukumu *Sony NEC Optiarc Inc.* Katrs mātesuzņēmums veica savas attiecīgās darbības optisko diskdziņu nozarē.

8 No 2007. gada 2. aprīļa *Sony NEC Optiarc* kopā ar tai pilnībā piederošu meitasuzņēmumu *Sony Optiarc America* (iepriekš – *Sony NEC Optiarc America Inc.*) – otra apelācijas sūdzības iesniedzēja –, veica sarunas un iepirkuma procedūras beigās saņēma tiesības slēgt līgumus, kā arī vismaz no *Dell Inc.* pieņēma pasūtījumus attiecībā uz optiskajiem diskdziņiem. *Sony NEC Optiarc* un *Sony NEC Optiarc America* kopā strīdīgajā lēmumā ir apzīmētas kā “*Sony Optiarc*”. Savukārt “*Sony/Optiarc*” strīdīgajā lēmumā apzīmē veidojumu, kas sastāv no *Sony Corporation* un *Sony Optiarc*, kuras kopīgi iesniedza mutvārdu paziņojumus un atbildēja uz Komisijas informācijas pieprasījumiem. Pēc 2007. gada 1. septembra *Sony NEC Optiarc* turpināja piedalīties *Dell* organizētajās iepirkuma procedūrās. Tai asistēja viens no *Sony Electronics (Singapore) Pte. Ltd.*, kas rīkojas *Sony Optiarc* vārdā un pamatojoties uz tās instrukcijām, darbiniekiem.

9 Konkrētais pārkāpums attiecas uz optiskajiem diskdziņiem, kas tostarp tiek izmantoti personālajos datoros (galddatoros un klēpj datoros), ko ražo *Dell* un *Hewlett Packard* (turpmāk tekstā – “*HP*”).

- 10 *Dell* un *HP* ir divi galvenie personālo datoru oriģinālā aprīkojuma ražotāji pasaules tirgū. Šīs divas sabiedrības izmanto klasiskās iepirkuma procedūras, kuras tiek rīkotas pasaules mērogā un kuras ir saistītas tostarp ar ik ceturkšņa sarunām par cenu pasaules mērogā un par kopējo iegādes apjomu no neliela skaita iepriekš atlasītu optisko diskdziņu piegādātāju.
- 11 Iepirkuma procedūras ietver lūgumus iesniegt piedāvājumus, lūgumus iesniegt elektroniskus piedāvājumus, sarunas tiešsaistē, elektroniskās izsoles un divpusējas sarunas (bezsaistē). Iepirkuma procedūras beigās klienti piešķir apjomu optisko diskdziņu piegādātājiem – dalībniekiem atbilstoši to piedāvātajām cenām.
- 12 2009. gada 14. janvārī Komisija no *Koninklijke Philips NV* saņēma pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda saskaņā ar Komisijas Paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas un sodanaudas samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2006, C 298, 17. lpp.). 2009. gada 29. janvārī un 2. martā šis pieteikums tika papildināts, lai papildus minētajai sabiedrībai tajā iekļautu *Lite-On IT Corporation* un to kopīgo uzņēmumu *Philips & Lite-On Digital Solutions Corporation*.
- 13 2009. gada 30. jūnijā Komisija piešķīra *Koninklijke Philips*, *Lite-On IT* un *Philips & Lite-On Digital Solutions* nosacītu atbrīvojumu.
- 14 2012. gada 18. jūlijā Komisija trīspadsmit optisko diskdziņu piegādātājiem, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzējām, nosūtīja paziņojumu par iebildumiem (turpmāk tekstā – “paziņojums par iebildumiem”), kurā tā norādīja, ka tie ir pārkāpuši LESD 101. pantu un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā – “EEZ līgums”) 53. pantu, no 2004. gada 5. februāra līdz 2009. gada 29. jūnijam piedaloties aizliegtās vienošanās īstenošanā attiecībā uz optiskajiem diskdziņiem, un tas ietvēris rīcības saskaņošanu attiecībā uz iepirkumu procedūrām, ko organizē divi datoru ražotāji, proti, *Dell* un *HP*.
- 15 2012. gada 29. oktobrī, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, apelācijas sūdzības iesniedzējas kopā iesniedza rakstveida apsvērumus. 2012. gada 29. un 30. novembrī notika mutiska uzklaušanās, kurā piedalījās visi paziņojuma par iebildumiem adresāti.
- 16 2015. gada 21. oktobrī Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu.
- 17 Strīdīgajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki bija saskaņojuši savu rīcību konkurences ziņā vismaz no 2004. gada 23. jūnija līdz 2008. gada 25. novembrim. Tā paskaidroja, ka šī saskaņošana tikusi īstenota, izmantojot divpusēju paralēlu saziņas tīklu. Komisija norādīja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki ir centušies pielāgot savu tirgus apjomu un garantēt, ka cenas saglabājas augstākas nekā tās, kādas tās būtu bijušas, ja šāda divpusēja saziņa nebūtu notikusi.
- 18 Komisija strīdīgajā lēmumā precizēja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieku īstentā saskaņošana attiecas uz *Dell* un *HP* klientu kontiem. Komisija uzskata, ka papildus divpusējām sarunām ar saviem optisko diskdziņu piegādātājiem *Dell* un *HP* ir piemērojušas standartizētas iepirkumu procedūras, kas notikušas vismaz reizi ceturksnī. Tā norādīja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki izmantojuši savu divpusējo saziņas tīklu, lai manipulētu ar konkrētajām iepirkumu procedūrām, tādējādi radot šķēršļus klientu centieniem veicināt cenu konkurenci.
- 19 Komisija uzskatīja, ka regulāra informācijas apmaiņa it īpaši ir ļāvusi aizliegtās vienošanās dalībniekiem iegūt precīzu informāciju par savu konkurentu nodomiem pat pirms iesaistīšanās iepirkuma procedūrā un tādējādi paredzēt to konkurences stratēģiju.

- 20 Komisija piebilda, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki regulāri ir apmainījušies ar informāciju par cenām attiecībā uz konkrētu klientu kontiem, kā arī ar informāciju, kas nav saistīta ar cenām, kā, piemēram, ražošanas jauda un piegādes kapacitāte, krājumu stāvoklis, situācija attiecībā uz kvalifikāciju, jaunu izstrādājumu ieviešanas brīdis vai uzlabojumi. Tā norādīja, ka optisko diskdziņu piegādātāji turklāt uzraudzījuši pabeigto iepirkuma procedūru galarezultātus, proti, klasifikāciju, cenu un iegūto apjomu.
- 21 Komisija arī norādīja, ka, labi zinot, ka tiem sava saziņa attiecībās ar klientiem ir jāpatur noslēpumā, optisko diskdziņu piegādātāji, lai cits ar citu sazinātos, izmantojuši līdzekļus, kurus viņi uzskatīja par pietiekami piemērotiem, lai sasniegtu vēlamu rezultātu. Tā turklāt precizēja, ka mēģinājums sasaukt sanāksmi, lai organizētu regulāras daudzpusējas sanāksmes starp piegādātājiem, 2003. gadā nav izdevies pēc tam, kad tas tika atklāts kādam klientam. Komisija uzskata, ka šo sanāksmju vietā esot pastāvējusi divpusēja saziņa galvenokārt tālruņa zvanu veidā un dažkārt – izmantojot elektronisko saraksti, tostarp uz privātām elektroniskā pasta adresēm un izmantojot tūlītējās ziņapmaiņas pakalpojumus, vai sanāksmēs galvenokārt pasaules mēroga kontu operatoru līmenī.
- 22 Komisija konstatēja, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki regulāri ir sazinājušies un ka šī saziņa, galvenokārt pa tālruni, kļuvusi biežāka iepirkuma procedūru laikā, kad starp noteiktiem aizliegtās vienošanās dalībnieku pāriem bija iespējams uzskaitīt vairākus zvanus dienā. Tā precizēja, ka parasti saziņa starp noteiktiem aizliegtās vienošanās dalībnieku pāriem bijusi ievērojami biežāka nekā starp atsevišķiem citiem.
- 23 Aprēķinot apelācijas sūdzības iesniedzējam uzliktā naudas soda apmēru, Komisija pamatojās uz Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai.
- 24 Vispirms, nosakot naudas soda pamatsummu, Komisija uzskatīja, ka, ievērojot nozīmīgās atšķirības optisko diskdziņu piegādātāju dalības aizliegtajā vienošanās ilgumā un lai labāk atspoguļotu tās reālo ietekmi, ir lietderīgi izmantot vidējo gada lielumu, kas aprēķināts, pamatojoties uz tā pārdotā apjoma faktisko vērtību, kuru konkrētie uzņēmumi ir realizējuši attiecīgās dalības pārkāpumā pilnos kalendārajos mēnešos.
- 25 Tādējādi Komisija paskaidroja, ka pārdošanas apjoma vērtība aprēķināta, pamatojoties uz optisko diskdziņu pārdošanas apjomu, kuri bija paredzēti personālajiem datoriem, par ko rēķini tika izrakstīti *HP* un *Dell* vienībām, kuras atrodas EEZ.
- 26 Komisija arī uzskatīja, ka, tā kā pretkonkurences rīcība saistībā ar *HP* sākusies vēlāk un lai ņemtu vērā aizliegtās vienošanās attīstību, tā *HP* un *Dell* esot atsevišķi aprēķinājuši attiecīgo pārdotā apjoma vērtību un esot piemērojusi divus uz ilgumu balstītus reizināšanas koeficientus.
- 27 Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēju dalība saziņā attiecībā uz *HP* netika pierādīta, Komisija noteica to atbildību tikai par saskaņošanas īstenošanu attiecībā uz *Dell*.
- 28 Pēc tam Komisija nolēma – tā kā nolīgumi par cenu saskaņošanu to rakstura dēļ bija vieni no LESD 101. panta un EEZ līguma 53. panta smagākajiem pārkāpumiem un tā kā aizliegtā vienošanās attiecās vismaz uz EEZ, smaguma dēļ piemērotā procentuālā daļa šajā gadījumā esot bijusi 16 % visiem strīdīgā lēmuma adresātiem.
- 29 Turklāt Komisija norādīja, ka, ievērojot lietas apstākļus, tā preventīvā nolūkā ir nolēmusi pieskaitīt vēl 16 %.

30 Tāpat Komisija samazināja apelācijas sūdzības iesniedzējām uzlikto naudas soda apmēru par 3 %, lai ņemtu vērā faktu, ka tās nezināja par to vienotā un turpinātā pārkāpuma daļu, kas attiecās uz HP, un lai atbilstoši un pietiekami atspoguļotu to rīcības mazāk smago raksturu.

31 Strīdīgā lēmuma rezolutīvā daļa, ciktāl tā attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzējām, ir izteikta šādi:

“1. pants

Turpmāk minētie uzņēmumi ir pārkāpuši LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, jo norādītajos laikposmos tie ir piedalījušies vienotā un turpinātā pārkāpumā, ko veidoja dažādi atsevišķi pārkāpumi [optisko diskdziņu] nozarē visā EEZ, kuri sastāvēja no nolīgumiem par cenu saskaņošanu:

[..]

g) *Sony Optiarc* [..] no 2007. gada 25. jūlija līdz 2008. gada 29. oktobrim, *Sony Optiarc America* [..] no 2007. gada 25. jūlija līdz 2007. gada 31. oktobrim par saskaņošanu attiecībā uz *Dell*;

[..].

2. pants

Par 1. pantā minēto pārkāpumu tiek noteikti šādi naudas sodi:

[..]

g) *Sony Optiarc* [..]: 9 782 000 EUR, no kuriem par 5 433 000 EUR tā ir solidāri atbildīga kopā ar *Sony Optiarc America* [..];

[..].”

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

32 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2015. gada 31. decembrī, apelācijas sūdzības iesniedzējas cēla prasību galvenokārt atcelt strīdīgo lēmumu, ciktāl tas attiecas uz tām, un pakārtoti – samazināt tām uzliktā naudas soda apmēru.

33 Prasības pamatošanai apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzīja divus pamatus, no kuriem pirmais būtībā saistīts ar LESD 101. panta pārkāpuma esamību un otrais, kas izvirzīts pakārtoti, – ar šī naudas soda apmēra aprēķinu.

34 Vispārējā tiesa ar pārsūdzēto spriedumu noraidīja šos abus pamatus un attiecīgi noraidīja arī prasību kopumā.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 35 Apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzējas lūdz Tiesu:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - apmierināt pirmajā instancē izvirzītos prasījumus;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp tos, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē; un
 - pakārtoti – nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai un atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pirmajā instancē un apelācijas instancē pieņemšanu.
- 36 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- apelācijas sūdzību noraidīt un
 - piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā tiesvedībā.

Par apelācijas sūdzību

- 37 Apelācijas sūdzības pamatošanai apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirza četrus pamatus, kuri būtībā attiecas uz Vispārējās tiesas vērtējumu, pirmkārt, par vienota un turpināta pārkāpuma esamību, otrkārt, par šī pārkāpuma ilgumu, treškārt, par vairāku atsevišķu pārkāpumu konstatēšanu, kā arī, ceturtkārt, par tām uzliktā naudas soda apmēru.
- 38 Tiesa uzskata, ka, pirms tiek izvērtēts pirmais, otrais un ceturtais pamats, ir lietderīgi izvērtēt trešo pamatu.

Par trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 39 Apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais trešais pamats ir iedalīts divās daļās.
- *Par trešā pamata pirmo daļu*
- 40 Trešā pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, nospriežot, ka Komisija, pārmetot tām dalību vairākos atsevišķos pārkāpumos pirmo reizi strīdīgajā lēmumā, nebija pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību.
- 41 Paziņojumā par iebildumiem, it īpaši tā 310., 317. un 318. apsvērumā, esot norādīts uz vienota un turpināta pārkāpuma esamību. Komisija esot uzskatījusi, ka būtu mākslīgi sadalīt apgalvotos rīcības gadījumus vairākos atsevišķos pārkāpumos. Strīdīgajā lēmumā Komisija pirmo reizi esot ierosinājusi, ka šo vienoto un turpināto pārkāpumu veido vairāki atsevišķi pārkāpumi. Tādējādi

šis lēmums būtiski atšķiroties no paziņojumā par iebildumiem izmantotās kvalifikācijas, un tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzējam pirms minētā lēmuma pieņemšanas neesot bijis iespējas apstrīdēt katra individuālā saziņas gadījuma kvalificēšanu par atsevišķu un autonomu pārkāpumu.

- 42 Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 211., 212. un 219. punktā konstatējot, ka vienotu un turpinātu pārkāpumu noteikti veido atsevišķi pārkāpumi, Vispārējā tiesa esot nonākusi pie secinājuma, kas ir pretrunā Vispārējās tiesas un Tiesas judikatūrai, kurā paredzēta nevis nepieciešamība, bet gan tikai iespēja, ka vienotu un turpinātu pārkāpumu veido atsevišķi pārkāpumi. Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, kā rezultātā tā neatzina, ka Komisija bija pārkāpusi apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz aizstāvību.
- 43 Atbildes rakstā Komisija, pirmām kārtām, pirms atbild uz argumentiem, kas atspoguļoti prasītāju izvirzītā trešā pamata abās daļās, sniedz divus vispārīgus komentārus.
- 44 Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentiem par Komisijas netiešo konstatējumu strīdīgajā lēmumā, saskaņā ar kuru to pretkonkurences saziņa arī veidojot vairākus atsevišķus pārkāpumus, neesot nozīmes. Vispārējā tiesa esot apstiprinājusi Komisijas galveno konstatējumu par vienota un turpināta pārkāpuma esamību, kā arī apelācijas sūdzības iesniedzēju dalību šajā pārkāpumā. Šis apstiprinājums vien pamatojot secinājumu, kas ietverts strīdīgā lēmuma 1. panta g) punktā, kā arī naudas sodu, kas apelācijas sūdzības iesniedzējam uzlikts saskaņā ar šī lēmuma 2. panta g) punktu.
- 45 Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti esot balstīti uz kļūdainu pieņēmumu, ka Vispārējā tiesa esot nospriedusi, ka vienotu un turpinātu LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu noteikti veidojot vairāki atsevišķi un autonomi šīs tiesību normas pārkāpumi. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 210. un 211. punktā esot vienkārši uzskatījusi, ka vienots un turpināts pārkāpums paredz “rīcību kopumu”, kuras pašas par sevi var kvalificēt kā atsevišķus pārkāpumus. Pārsūdzētā sprieduma 208., 209. un 212.–216. punktā Vispārējā tiesa būtībā esot piebildusi, ka šajā gadījumā vienoto un turpināto pārkāpumu faktiski veidojuši atsevišķi pārkāpumi, par kuriem apelācijas sūdzības iesniedzējas tika uzklašitas.
- 46 Otrām kārtām, konkrētāk – par trešā pamata pirmo daļu Komisija apgalvo, pirmkārt, ka tā ir balstīta uz kļūdainu pieņēmumu par faktiem. No pārsūdzētā sprieduma 209.–214. punkta skaidri izrietot, ka paziņojumā par iebildumiem apelācijas sūdzības iesniedzējas jau bija informētas par attiecīgajiem atsevišķajiem pārkāpumiem.
- 47 Otrkārt, šī sprieduma 209., 214. un 215. punktā minētie konstatējumi esot faktu konstatējumi, kurus apelācijā nevar apšaubīt.
- 48 Treškārt, apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumam, ka Komisija tās neesot uzklašijusi par attiecīgajiem atsevišķajiem pārkāpumiem, esot pretrunā paziņojuma par iebildumiem 353., 354. un 276. apsvēruma skaidrais formulējums, un tas esot pamatots ar judikatūras kļūdainu interpretāciju, jo Tiesa jau ir nospriedusi, ka viens vai vairāki darbību vai turpinātas rīcības elementi paši par sevi var veidot LESD 101. panta pārkāpumu.
- 49 Ceturtkārt, pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzējas, vienota un turpināta pārkāpuma konstatēšana neesot pakļauta vairāku atsevišķu pārkāpumu esamībai. Apelācijas sūdzības iesniedzējas esot uzklašitas gan par attiecīgā vienotā un turpinātā pārkāpuma

konstatēšanu, gan par to veidojošo atsevišķo pārkāpumu konstatēšanu, tātad to tiesības uz aizstāvību netika pārkāptas. Apelācijas sūdzības iesniedzējam administratīvajā procesā esot dota iespēja saprast, ka tām tiek pārņemta arī rīcība, kas veido šo vienoto un turpināto pārkāpumu.

– *Par trešā pamata otro daļu*

- 50 Ar trešā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka strīdīgais lēmums bija pietiekami pamatots attiecībā uz vairāku atsevišķu pārkāpumu esamību.
- 51 Komisija strīdīgajā lēmumā par katru rīcības aspektu vai katru divpusējās saziņas gadījumu grupu vai vairākām grupām, kas uzskatāmas par atsevišķu pārkāpumu, neesot paskaidrojusi, pirmkārt, šī pārkāpuma raksturu un apjomu, otrkārt, tā kvalificēšanu par nolīgumu vai saskaņotām darbībām LESD 101. panta izpratnē, treškārt, iemeslus un pierādījumus katras kvalifikācijas pamatošanai, ceturtkārt, uzņēmumus, kuri jāuzskata par atbildīgiem par katru atsevišķo pārkāpumu, un, piektkārt, iemeslu, kādēļ – pretēji Komisijas nostājai paziņojumā par iebildumiem – identificēt vairākus atsevišķus pārkāpumus vairs nebija mākslīgi.
- 52 Neatzīstot, ka atsevišķu pārkāpumu apjoms nekad nav ticis atspoguļots vai izskaidrots, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu. Pārsūdzētā sprieduma 227. punktā tā esot nospriedusi, ka Komisija pareizi uzskatījusi, ka vienota un turpināta pārkāpuma konstatēšana noteikti atbilst tās secinājumiem par vairāku atsevišķu pārkāpumu esamību.
- 53 Komisija uzskata, ka trešā pamata otrā daļa jānoraida kā nepamatota.
- 54 Vispārējā tiesa esot pamatoti uzskatījusi, ka galvenais konstatējums par vienotu un turpinātu pārkāpumu un pakārtotais konstatējums par atsevišķiem pārkāpumiem ir savstarpēji saskanīgi. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojums, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir noraidījusi to argumentus, jo tai bija kļūdaina pārlicība, ka konstatējumi par vienotu un turpinātu pārkāpumu noteikti apstiprina vairāku atsevišķu pārkāpumu esamības konstatējumu, sagrozot pārsūdzētā sprieduma 227. punkta saturu. Otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas esot varējušas saprast apstrīdētā lēmuma pamatojumu, un tām esot bijusi iespēja paust savus argumentus par katru pretkonkurences saziņas gadījumu, kuros tās tika vainotas. Treškārt, no 2006. gada 23. novembra sprieduma *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado* (C-238/05, EU:C:2006:734, 30.–32. punkts) izrietot, ka tad, ja ir pierādīts, ka pastāv LESD 101. panta 1. punkta pārkāpuma elementi, neesot nozīmes tam, vai attiecīgā kolūzija tiek kvalificēta par nolīgumu vai saskaņotu darbību. Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 230. punktā esot atzinusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir kļūdaini apgalvojušas, ka apstrīdētajā lēmumā atsevišķie pārkāpumi esot bijuši jākvalificē individuāli kā “nolīgumi” vai “saskaņotas darbības”.

Tiesas vērtējums

- 55 Trešajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas, uzskatot, ka vienotu un turpinātu pārkāpumu noteikti veido vairāki atsevišķi pārkāpumi. Tā rezultātā Vispārējā tiesa esot kļūdaini nospriedusi, ka, pirmkārt, Komisija nebija pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību un, otrkārt, ka šī iestāde bija pietiekami pamatojusi strīdīgo lēmumu attiecībā uz atsevišķiem pārkāpumiem, kuros tiek vainotas apelācijas sūdzības iesniedzējas.

- 56 Šajā ziņā jānorāda, ka strīdīgā lēmuma 1. panta g) punktā Komisija būtībā ir konstatējusi, pirmkārt, ka pastāv vienots un turpināts pārkāpums un, otrkārt, ka pastāv “vairāki atsevišķi pārkāpumi”, kas veido minēto pārkāpumu.
- 57 Šajā kontekstā ar trešo pamatu tiek apstrīdēts tikai Vispārējās tiesas vērtējums attiecībā uz šo otro konstatējumu par vairāku atsevišķu pārkāpumu esamību. Turpretim šis pamats neattiecas uz tās vērtējumu par šajā tiesību normā ietverto secinājumu, saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējas ir piedalījušās vienotā un turpinātā pārkāpumā.
- 58 No tā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo Komisija, tā kā šajā gadījumā tā strīdīgo lēmumu ir balstījusi uz diviem atsevišķiem pārkāpuma konstatējumiem, trešo pamatu nevar uzreiz noraidīt kā neefektīvu.

– *Ievada apsvērumi*

- 59 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 101. panta 1. punkta pārkāpums var izrietēt ne tikai no atsevišķas darbības, bet arī no virknes darbību vai turpinātas rīcības, pat ja viens vai vairāki šīs darbību virknes vai turpinātas rīcības elementi paši, aplūkojot atsevišķi, arī var būt minētās normas pārkāpums. Ja dažādas rīcības ietilpst “kopējā plānā” to identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci iekšējā tirgū, Komisijai ir tiesības uzlikt atbildību par šīm rīcībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Uzņēmums, kas ir piedalījies šādā vienotā un turpinātā pārkāpumā pats ar savu rīcību, kura ietilpst “nolīguma” vai “saskaņotu darbību”, kam ir pretkonkurences mērķis, jēdzienu LESD 101. panta 1. punkta izpratnē un kura ir vērsta uz pārkāpuma īstenošanu kopumā, var būt atbildīgs arī par citu uzņēmumu rīcību šī paša pārkāpuma ietvaros visā laikposmā, kurā tas ir piedalījies minētajā pārkāpumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Kā ģenerālvokāts norādījis secinājumu 59. punktā, uzņēmuma dalība vienotā un turpinātā pārkāpumā neprasa tā tiešu dalību visās pretkonkurences rīcībās, kuras veido šo pārkāpumu (spriedums, 2020. gada 22. oktobris, *Silver Plastics* un *Johannes Reifenhäuser*/Komisija, C-702/19 P, EU:C:2020:857, 82. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 62 Trešais pamats ir jāizvērtē, ņemot vērā šos apsvērumus.

– *Par trešā pamata pirmo daļu*

- 63 Trešā pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, noraidot to argumentu, ka Komisija ir pārkāpusi to tiesības uz aizstāvību, jo Komisija strīdīgajā lēmumā papildus dalībai vienotā un turpinātā pārkāpumā pirmo reizi pārmeta tām dalību vairākos atsevišķos pārkāpumos, kas atbilst rīcībām, uz kurām attiecas šis vienotais un turpinātais pārkāpums.
- 64 Pirmkārt, jāatgādina, ka jēdziens “vienots un turpināts pārkāpums” nozīmē tādu rīcību kopumu, kas pašas par sevi arī var būt LESD 101. panta 1. punkta pārkāpums. Lai gan rīcību kopums, ievērojot šī sprieduma 59. un 60. punktā minētos nosacījumus, var tikt kvalificēts kā vienots un turpināts pārkāpums, no tā nevar secināt, ka katra no šīm rīcībām pati par sevi, aplūkojot to

atsevišķi, noteikti būtu jākvalificē kā šīs tiesību normas atsevišķs pārkāpums. Lai šādi rīkotos, Komisijai vēl kā tāda ir jāidentificē un jākvalificē katra minētā rīcība un pēc tam jāsniedz pierādījumi par attiecīgā uzņēmuma, kurš tajā tiek vainots, iesaisti.

- 65 Šajā ziņā tiesa ir nospriedusi, ka Komisijas lēmumu, ar ko vispārēju aizliegtu vienošanos kvalificē par kopēju un turpinātu pārkāpumu, varētu sadalīt tikai tad, ja, pirmām kārtām, minētajam uzņēmumam administratīvajā procesā ir bijusi iespēja saprast, ka tas tiek vainots arī katrā vienošanos veidojošajā rīcībā, un tādējādi šajā ziņā aizstāvēties un, otrām kārtām, minētais lēmums šajā aspektā ir pietiekami skaidrs (spriedums, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 46. punkts).
- 66 Otrkārt, par tiesībām uz aizstāvību – saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šo tiesību ievērošana visās procedūrās, kuru rezultātā var noteikt sankcijas, it īpaši naudas sodus vai kavējuma naudu, ir Savienības tiesību pamatprincips, kas Komisijai ir pilnībā jāievēro (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 5. marts, Komisija u.c./*Versalis* u.c., C-93/13 P un C-123/13 P, EU:C:2015:150, 94. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 67 Kā Vispārējā tiesa pareizi atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 72. punktā, Regulā Nr. 1/2003 ir paredzēts nosūtīt lietas dalībniekiem paziņojumu par iebildumiem, kurā skaidri jānorāda visi būtiskie fakti, uz kuriem Komisija balstās šajā procesa stadijā. Šāds paziņojums par iebildumiem ir procesuālā garantija, ar ko tiek piemērots Savienības tiesību pamatprincips, kas prasa, lai tiesības uz aizstāvību tiktu ievērotas visās procedūrās, kuru rezultātā var noteikt sodu. Šis princips tostarp prasa, lai paziņojumā par iebildumiem, ko Komisija adresē uzņēmumam, kuram tā paredz uzlikt sodu par konkurences tiesību normu pārkāpumu, būtu ietverti visi norādītie būtiskie fakti par šo uzņēmumu, piemēram, fakti, par kuriem pausti pārmetumi, šo faktu kvalifikācija un pierādījumi, uz kuriem pamatojas Komisija, lai šis uzņēmums varētu lietderīgi paust savus argumentus pret to uzsāktajā administratīvajā procesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 3. septembris, *Papierfabrik August Koehler* u.c./Komisija, C-322/07 P, C-327/07 P un C-338/07 P, EU:C:2009:500, 35. un 36. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 68 Protams, kā secinājumu 88. punktā atgādinājis ģenerāladvokāts, Komisija savā galīgajā lēmumā var precizēt to faktu juridisko kvalifikāciju, kurus tā provizoriski ir izmantojusi paziņojumā par iebildumiem, ņemot vērā no administratīvā procesa izrietošos apstākļus, vai nu atsakoties no iebildumiem, kuri izrādījušies nepamatoti, vai nu faktiski un juridiski pielāgojot un papildinot savu argumentāciju, lai pamatotu savus iebildumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 5. decembris, *SNIA*/Komisija, C-448/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:801, 42.–44. punkts). Tomēr tas nozīmē, ka Komisijai paziņojumā par iebildumiem ir jānorāda visa to faktu juridiskā kvalifikācija, kurus tā plāno iekļaut savā galīgajā lēmumā.
- 69 No tā izriet, ka attiecīgā uzņēmuma tiesības uz aizstāvību pretrunu dēļ starp paziņojumu par iebildumiem un galīgo lēmumu tiek pārkāptas tikai tad, ja lēmumā minētais iebildums nav izklāstīts paziņojumā par iebildumiem vai ja tas nav izklāstīts pietiekami, lai šī paziņojuma adresāti varētu lietderīgi izvirzīt savus argumentus pret tiem uzsāktajā procesā.
- 70 No tā var secināt, ka tad, ja Komisijai ir nodoms pārnest paziņojuma par iebildumiem adresātiem ne tikai vienotu un turpinātu pārkāpumu, bet arī katru no rīcībām, kas veido šo pārkāpumu, atsevišķi kā atsevišķus pārkāpumus, šo adresātu tiesību uz aizstāvību ievērošana prasa, lai Komisija šajā paziņojumā izklāstītu nepieciešamos elementus, kas ļautu tiem saprast, ka Komisija tos sauc pie atbildības gan par minēto vienoto un turpināto pārkāpumu, gan par katru no šiem atsevišķajiem pārkāpumiem.

- 71 Šajā gadījumā jānorāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 71.–76. punktā ir atgādinājusi judikatūru par tiesību uz aizstāvību ievērošanu procesā, kura mērķis ir konstatēt LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu, it īpaši šī sprieduma 67. un 68. punktā izklāstīto procesu.
- 72 Atsaukusies uz šo judikatūru pārsūdzētā sprieduma 208. punktā, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 209.–217. punktā pārbaudīja, vai apelācijas sūdzības iesniedzējas paziņojumā par iebildumiem bija informētas par to, ka Komisija uzskata, ka vienotu un turpinātu pārkāpumu veido dažādi divpusēji nolīgumi.
- 73 Šajā ziņā tā minētā sprieduma 211. un 212. punktā uzskatīja, ka jēdziens “vienots un turpināts pārkāpums” nozīmē, ka ir jābūt rīcību kopumam, un ka līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējas nevar apgalvot, ka Komisija ir grozījusi savus secinājumus, papildus vienotam un turpinātam pārkāpumam konstatējot vairākus divpusējus kontaktus, ņemot vērā, ka tieši šie divpusējie kontakti veido šo vienoto pārkāpumu.
- 74 Kā izriet no šī paša sprieduma 219. punkta, Vispārējā tiesa ir balstījusies uz pieņēmumu, ka katra rīcība, kas veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, noteikti ir jākvalificē kā atsevišķs pārkāpums. Tādējādi tā nosprieda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējām bija jāsaprot, ka Komisija no tā varēja secināt, ka visi paziņojumā par iebildumiem minētie divpusējas saziņas gadījumi, kas tika pārņemti apelācijas sūdzības iesniedzējām, paši par sevi ir šādi atsevišķi pārkāpumi.
- 75 Šādi rikodamās, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Pretēji tam, ko Vispārējā tiesa ir nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 211., 212. un 219. punktā, turklāt netieši sajaucot jēdzienus “rīcība” un “pārkāpums”, apelācijas sūdzības iesniedzējas, nepastāvot nekādām skaidrām norādēm paziņojumā par iebildumiem, nevarēja saprast, ka Komisija plānoja tās saukt pie atbildības ne tikai par šajā paziņojumā apgalvoto vienoto un turpināto pārkāpumu, bet arī par vairākiem atsevišķiem pārkāpumiem, kurus veidoja tajā minētie dažādie divpusējas saziņas gadījumi.
- 76 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa nevarēja, nepieļaujot tiesību kļūdu, nospriest, ka Komisija nav pārkāpusi apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz aizstāvību, jo paziņojumā par iebildumiem nebija ietverti būtiski tām pārņemtie fakti par atsevišķiem pārkāpumiem, it īpaši tām pārņemstās rīcības paredzētā kvalifikācija.
- 77 Tāpēc trešā pamata pirmā daļa ir jāapmierina.

– *Par trešā pamata otro daļu*

- 78 Ar trešā pamata otro daļu apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 227. punktā secinot, ka apstrīdētais lēmums ir pietiekami pamatots attiecībā uz vairāku atsevišķu pārkāpumu esamību.
- 79 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, kā Vispārējā tiesa to jau ir izdarījusi pārsūdzētā sprieduma 222. punktā, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 296. pantā prasītais pamatojums ir jāpielāgo attiecīgā akta veidam un tajā ir skaidri un nepārprotami jāizklāsta tās iestādes pamatojums, kura ir pieņēmusi apstrīdēto aktu, lai ļautu ieinteresētajām personām iepazīties ar noteiktā pasākuma pamatojumu un Eiropas Savienības tiesai veikt savas pārbaudes funkcijas. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo jautājums, vai tiesību akta pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, jāizvērtē, ņemot vērā

ne tikai tā tekstu, bet arī kontekstu, kā arī visas tās tiesību normas, kuras reglamentē attiecīgo jomu (spriedums, 2019. gada 10. jūlijs, Komisija/Icap u.c., C-39/18 P, EU:C:2019:584, 23. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 80 Otrkārt, kā izriet no šī sprieduma 59.–61. un 64. punkta, no tā, ka Komisija visu rīcību kopumu kvalificē kā vienotu un turpinātu pārkāpumu, nevar secināt, ka katra no šīm rīcībām, aplūkojot to atsevišķi, noteikti ir jākvalificē kā atsevišķs pārkāpums. Ja Komisija nolemj kvalificēt attiecīgās rīcības kā tādas un tajās vainot apelācijas sūdzības iesniedzējas, tai vēl tās jāpārbauda individuāli un jāpierāda gan tas, ka tām ir pārkāpuma raksturs, gan arī apelācijas sūdzības iesniedzēju saistība ar katru no minētajām rīcībām.
- 81 No tā izriet, ka tad, ja Komisija vēlas pārņemt apelācijas sūdzības iesniedzējām dalību ne tikai “vienotā un turpinātā pārkāpumā”, bet arī vairākos atsevišķos pārkāpumos, kas atbilst rīcībām, kuras veido šo pārkāpumu, tai ir jāprecizē un jāpamato atsevišķa pārkāpuma juridiskā kvalifikācija, ko tā piešķir katrai no šīm rīcībām.
- 82 Šajā gadījumā Vispārējā tiesa konkrēti pārsūdzētā sprieduma 224. punktā ir atgādinājusi, ka lēmuma, ko Komisija pieņēmusi, lai nodrošinātu konkurences tiesību normu piemērošanu, pamatojumam ir jābūt loģiskam un it īpaši nedrīkst būt iekšējas pretrunas, kas liegtu pareizi uztvert šī lēmuma pamatā esošos iemeslus.
- 83 Tieši šajā kontekstā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 227. punktā ir nospriedusi, ka strīdīgā lēmuma 352. apsvērumā nav nekādas nekonsekvences saistībā ar to, ka Komisija tajā ir norādījusi, ka attiecīgie saziņas gadījumi ir uzskatāmi par atsevišķiem pārkāpumiem un vienlaikus atbilst vienota un turpināta pārkāpuma kritērijiem. Šī sprieduma 229.–232. punktā tā ir uzskatījusi, ka Komisija ir izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, kas tai ir saskaņā ar LESD 296. pantu, jo tā bija skaidri izklāstījusi apelācijas sūdzības iesniedzēju rīcības apjomu un raksturu, ka tā uzskatīja, ka šī rīcība veido LESD 101. panta pārkāpumu, un ka tā ir iesniegusi pierādījumus, kas pamato šos secinājumus.
- 84 Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Pretēji tam, ko ir nospriedusi Vispārējā tiesa, vairāku atsevišķu pārkāpumu, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējas esot izdarījušas, konstatējuma pamatojums, kāds tas ir norādīts šī lēmuma 352. apsvērumā, nav pietiekams. Tādējādi no šī apsvēruma izriet, ka, pamatojoties uz minētā lēmuma 4. iedaļā un I pielikumā atspoguļotajiem faktiem, jebkuras rīcības izpausmes pret konkrētajiem klientiem vai divpusējās saziņas kopuma (vai vairāku kopumu) mērķis bija konkurences ierobežošana un tāpēc tas ir LESD 101. panta pārkāpums, tomēr Komisija nav norādījusi iemeslus, kuru dēļ tās ieskatā apelācijas sūdzības iesniedzējas bija vainojamas katrā no rīcībām, kas tām tika pārņemtas ne tikai saistībā ar “vienotu un turpinātu pārkāpumu”, bet arī saistībā ar vairākiem atsevišķiem LESD 101. panta pārkāpumiem.
- 85 No tā izriet, ka, nosprieždama, ka Komisija bija izpildījusi pienākumu pamatot strīdīgo lēmumu, uzskatot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas papildus dalībai vienotā un turpinātā pārkāpumā ir arī piedalījušās vairākos atsevišķos pārkāpumos, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 86 Tāpēc trešā pamata otrā daļa un tātad šis pamats kopumā ir jāapmierina.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 87 Pirmajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto pamatojumu ar savējo, vienlaikus apstiprinot šī lēmuma secinājumu, saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējas esot piedalījušās vienotā un turpinātā pārkāpumā. Vispārējā tiesa būtībā esot pieņēmusi apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumu, ka Komisija nav pierādījusi vairāku saziņas gadījumu, kuros tās tika vainotas, proti, saziņas gadījumu Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76, Nr. 78, Nr. 88, Nr. 98, Nr. 101 un Nr. 105, pretkonkurences raksturu. Taču tā vietā, lai pārbaudītu, vai šī iemesla dēļ strīdīgā lēmuma secinājumam attiecībā uz vienota un turpināta pārkāpuma, kuru veido vairāki atsevišķi pārkāpumi, esamību netrūkst pamatojuma, Vispārējā tiesa esot uzskatījusi, ka visi saziņas gadījumi, kuros bija iesaistītas apelācijas sūdzības iesniedzējas, varēja ietilpt netiešu pierādījumu kopumā, lai apstiprinātu šāda vienota un turpināta pārkāpums raksturu, pat ja visi no tiem nebija pierādīti pretkonkurences saziņas gadījumi.
- 88 Izvērtējot, vai Komisija ir sniegusi pietiekamus pierādījumus, lai raksturotu rīcību, kas veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, Vispārējā tiesa esot piekritusi apelācijas sūdzības iesniedzēju kritikai par strīdīgo lēmumu, saskaņā ar kuru Komisija nav pierādījusi vairāku saziņas gadījumu, kuros tās tika vainotas, pretkonkurences raksturu. It īpaši Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 108. punktā esot atzinusi, ka saziņas gadījumi Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76 un Nr. 78 nav apstākļi, uz kuriem Komisija ir balstījusi savu lēmumu. Pārsūdzētā sprieduma 159. punktā tā arī esot uzskatījusi, ka sazināšanās gadījums Nr. 101 nevarēja būt daļa no norāžu kopuma. Turklāt Vispārējā tiesa esot atzinusi, ka saziņas gadījumi Nr. 88, Nr. 98 un Nr. 105 nav skaidri pierādīti. Šādi rīkojoties, Vispārējai tiesai apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā bija jāizvērtē strīdīgā lēmuma secinājuma pamatotība par vienota un turpināta pārkāpuma, ko veido vairāki atsevišķi pārkāpumi, esamību. Strīdīgajā lēmumā Komisija neesot izmantojusi netiešu pierādījumu kopuma pieeju, bet esot balstījusies uz pieņēmumu, ka katrs pārņemtais saziņas gadījums ir autonomš pārkāpums un ka šie atsevišķie pārkāpumi bija daļa no kopējā plāna, kas kopumā veido vienotu un turpinātu pārkāpumu. Turpretim Vispārējā tiesa esot uzskatījusi, ka jebkura saziņa, kurā bija iesaistītas apelācijas sūdzības iesniedzējas, lai arī tie visi nebija pretkonkurences saziņas gadījumi, par kuriem bija iesniegti pierādījumi, varēja veidot netiešu pierādījumu kopumu, kas ļauj pamatot vienota un turpināta pārkāpuma kvalifikāciju.
- 89 Tādējādi, Komisijas pamatojumu strīdīgajā lēmumā aizstājot ar savu pamatojumu, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 90 Komisija apstrīd pirmā pamata pamatotību.

Tiesas vērtējums

- 91 Pirmajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot kļūdaini aizstājusi strīdīgajā lēmumā ietverto Komisijas pamatojumu ar savējo attiecībā uz vienota un turpināta pārkāpuma esamības vērtējumu.
- 92 Šajā ziņā jāatgādina, ka elementus, kas veido pārkāpumu, kuru Komisija likumīgi ir konstatējusi strīdīgajā lēmumā, Savienības tiesas nevar grozīt, nedz pārbaudot likumību, nedz istenojot savu neierobežoto kompetenci. Saskaņā ar Tiesas judikatūru šīs tiesas, veicot LESD 263. pantā minēto

likumības pārbaudi, nevar attiecīgā tiesību akta autora pamatojumu aizstāt ar savējo. Neierobežotā kompetence, kas Vispārējai tiesai ir piešķirta, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 31. pantu, attiecas vienīgi uz tās vērtējumu par Komisijas uzlikto naudas sodu (spriedums, 2018. gada 26. septembris, *Philips* un *Philips France*/Komisija, C-98/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:774, 50. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 93 Tādējādi ir jāpārbauda, vai Vispārējā tiesa, kā to norāda apelācijas sūdzības iesniedzējas, ir grozījusi elementus, kas veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, kuru Komisija likumīgi ir konstatējusi strīdīgajā lēmumā.
- 94 Šajā gadījumā jānorāda, pirmkārt, ka pārsūdzētā sprieduma 108.–168. punktā Vispārējās tiesas veiktā analīze par saziņas gadījumiem Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76, Nr. 78, Nr. 88, Nr. 98, Nr. 101 un Nr. 105 attiecās nevis uz šo saziņas gadījumu pretkonkurences raksturu, bet gan uz to, vai tie varēja ietilpt norāžu kopumā, lai pierādītu pārkāpuma mērķa dēļ esamību. Šajā ziņā Vispārējā tiesa apstiprināja, ka tā tas bija attiecībā uz desmit no septiņpadsmit saziņas gadījumiem, kuros tika vainotas apelācijas sūdzības iesniedzējas (saziņas gadījumi Nr. 62, Nr. 63, Nr. 65, Nr. 88, Nr. 89, Nr. 95, Nr. 98, Nr. 100, Nr. 105 un Nr. 116) piecpadsmit mēnešu laikā, kuros tās piedalījās attiecīgajā vienotajā un turpinātajā pārkāpumā, un minētā sprieduma 175. punktā no tā secināja, ka Komisija, nepieļaujot kļūdas un nepārkāpjot pienākumu norādīt pamatojumu, varēja secināt, ņemot vērā pierādījumus un netiešas norādes, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas bija piedalījušās LESD 101. panta pārkāpumā “mērķa dēļ”.
- 95 Otrkārt, jānorāda, ka pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzējas, no strīdīgā lēmuma izriet, ka Komisija ir pamatojusies uz netiešu pierādījumu kopumu, lai iesniegtu pierādījumu par tām pārņemto vienoto un turpināto pārkāpumu. Tādējādi, piemēram, jānorāda, ka tā strīdīgā lēmuma 322. apsvērumā ir tieši atgādinājusi, pirmām kārtām, ka tai ir jāsniedz precīzi un saskanīgi pierādījumi, lai pamatotu stingro pārliecību, ka pārkāpums ir izdarīts, taču katram sniegtajam pierādījumam nav obligāti jāatbilst šiem kritērijiem attiecībā uz katru pārkāpuma elementu, un, otrām kārtām, pietiek ar to, ka netiešo pierādījumu kopums, uz ko iestāde atsaucas, kopumā atbilst šai prasībai.
- 96 Šajā kontekstā Komisija vēl ir tieši atsaukusies uz šo netiešo pierādījumu kopumu strīdīgā lēmuma 220., 325., 334. un 425. apsvērumā.
- 97 Tāpēc nevar apgalvot, ka, atsaucoties uz netiešu pierādījumu kopumu, Vispārējā tiesa būtu aizstājusi Komisijas strīdīgajā lēmumā izklāstīto pamatojumu ar savējo. Gluži pretēji, tā būtībā ir apstiprinājusi, ka Komisijas pieeja balstīties uz netiešu pierādījumu kopumu, lai konstatētu vienota un turpināta pārkāpuma esamību, atbilst judikatūrai par pārkāpuma pierādīšanu saskaņā ar LESD 101. pantu.
- 98 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu

- 99 Apelācijas sūdzības iesniedzēju otrais pamats ir iedalīts divās daļās.

Par otrā pamata pirmo daļu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 100 Otrā pamata pirmā daļa attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka no 2007. gada 25. jūlija līdz 2008. gada 29. oktobrim apelācijas sūdzības iesniedzējas bija piedalījušas vienotā un turpinātā pārkāpumā.
- 101 Apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, pirmkārt, ka, ņemot vērā Vispārējās tiesas judikatūru, pretkonkurences saziņas gadījumiem jābūt pietiekami tuviem laikā, lai varētu konstatēt vienotu un turpinātu pārkāpumu. Tāpat 2018. gada 26. septembra spriedumā *Infineon Technologies /Komisija* (C-99/17 P, EU:C:2018:773, 50.–52. punkts) Tiesa esot nospriedusi, ka attiecībā uz precēm, kurām cenas tika noteiktas gada ietvaros, bija jāpārbauda, vai Komisija ir konstatējusi vismaz ikgadējus gadījumus, kad attiecīgie uzņēmumi ir piedalījušies aizliegtās vienošanās īstenošanā.
- 102 Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa neesot izvērtējusi, vai, ņemot vērā nepierādītos saziņas gadījumus, apelācijas sūdzības iesniedzēju dalība pārkāpumā ir bijusi nepārtraukta. Vispārējā tiesa minētā sprieduma 198. punktā esot norādījusi, ka daži no septiņpadsmit saziņas gadījumiem, kuros tiek vainotas apelācijas sūdzības iesniedzējas, nav pierādīti. It īpaši tā minētā sprieduma 108. punktā esot atzinusi, ka Komisija nav izdarījusi nekādus secinājumus par saziņas gadījumiem Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76 un Nr. 78, kuri minēti tikai stridīgā lēmuma I pielikumā un tādējādi neparādās šī lēmuma pamatojumā, kā rezultātā tai būtu bijis jākonstatē, ka aptuveni piecu mēnešu laikposmā apelācijas sūdzības iesniedzējas nebija piedalījušas nevienā pretkonkurences saziņas gadījumā.
- 103 Tomēr Vispārējā tiesa neesot analizējusi, vai, ņemot vērā faktisko tirgus darbību, aptuveni piecu mēnešu intervāls bez jebkādas pierādītas pretkonkurences saziņas neliek apšaubīt apelācijas sūdzības iesniedzēju dalību attiecīgajā vienotajā un turpinātajā pārkāpumā. Tādējādi, neizdarot secinājumus no pašas konstatējumiem, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu.
- 104 Komisija apstrīd šo argumentāciju.

– Tiesas vērtējums

- 105 Otrā pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, secinot, ka no 2007. gada 25. jūlija līdz 2008. gada 29. oktobrim tās bija piedalījušas vienotā un turpinātā pārkāpumā, neņemot vērā pati savus konstatējumus, saskaņā ar kuriem starp diviem saziņas gadījumiem, kuros apelācijas sūdzības iesniedzējas bija piedalījušas, bija aptuveni piecu mēnešu starplaiks.
- 106 Šajā ziņā jānorāda, ka uzņēmums var arī būt tieši piedalījies tikai vienotā un turpinātā pārkāpumu veidojošās pretkonkurences rīcības daļā, taču tas var būt zinājis par visu pārējo pārkāpjošo rīcību, ko iecerējuši vai īstenojuši pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki to pašu mērķu labā, vai arī tas ir varējis to saprātīgi paredzēt un ir bijis gatavs uzņemties risku. Šādā gadījumā Komisijai ir tiesības saukt šo uzņēmumu pie atbildības par visām pretkonkurences rīcībām, kas veido šo pārkāpumu, un tādējādi – par šo pārkāpumu kopumā (spriedums, 2012. gada 6. decembris, *Komisija/ Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 107 No tā arī izriet, ka šādā gadījumā apstākli, ka uzņēmums nav piedalījies visos aizliegtā vienošanās veidojošajos elementos vai ka tam ir bijusi nebūtiska loma tajos aspektos, kuros tas ir piedalījies, var ņemt vērā, tikai novērtējot pārkāpuma smagumu un attiecīgā gadījumā nosakot naudas soda apmēru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 26. septembris, *Infineon Technologies/Komisija*, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 54. punkts).
- 108 Turklāt saistībā ar šādu pārkāpumu vairāku gadu garumā tas, ka aizliegta vienošanās izpaužas dažādos periodos, kuri var būt nodalīti cits no cita ar lielākiem vai mazākiem laikposmiem, neietekmē šīs aizliegtās vienošanās esamību, ja vien šo pārkāpumu veidojošajām dažādajām darbībām ir viens mērķis un tās iekļaujas vienotā un turpinātā pārkāpumā (spriedums, 2006. gada 21. septembris, *Technische Unie/Komisija*, C-113/04 P, EU:C:2006:593, 169. punkts).
- 109 Šajā gadījumā jānorāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 176.–200. punktā ir izvērtējusi apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumu, kas attiecas uz pierādījumu neesamību par Komisijas konstatēto vienoto un turpināto pārkāpumu.
- 110 Vispārējā tiesa vispirms minētā sprieduma 178.–181. punktā ir atgādinājusi atbilstošo judikatūru par Komisijas pienākumiem vienota un turpināta pārkāpuma pierādīšanas jomā. Turpinājumā tā minētā sprieduma 186. punktā attiecībā uz jautājumu, vai Komisijai bija jāizvērtē, vai laikposmi starp saziņas gadījumiem ir pietiekami īsi, lai konstatētu vienotu un turpinātu pārkāpumu, ir uzsvērusi – tas, ka konkrētos laikposmos nav novērojams pierādījums par vienota un turpināta pārkāpuma esamību, nav šķērslis, lai pārkāpumu uzskatītu par tādu, kas noticis plašākā kopējā laikposmā nekā iepriekš minētie, ja šāds konstatējums ir balstīts uz objektīvām un saskanīgām norādēm.
- 111 Visbeidzot, runājot konkrētāk par apgalvoto apelācijas sūdzības iesniedzēju saziņas gadījumu skaitu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 198. punktā ir uzskatījusi – pat ņemot vērā apstākli, ka daži no tiem nav pilnībā pierādīti, apelācijas sūdzības iesniedzēju saziņas gadījumu skaitu nevar kvalificēt kā mazsvarīgu.
- 112 Tādējādi Vispārējai tiesai nevar pārmet, ka tā nav ņēmusi vērā iespējamo aptuveni piecu mēnešu posmu starp abiem minētajiem saziņas gadījumiem.
- 113 Pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 187. punktā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka visilgākais laikposms bez pierādītiem saziņas gadījumiem bija tikai trīs mēneši.
- 114 Otrkārt, pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzējas, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 198. punktā nav uzskatījusi, ka noteikti saziņas gadījumi nav pierādīti. Tajā ir vienīgi apsvērts pieņēmums, ka daži no saziņas gadījumiem, kuros tiek vainotas apelācijas sūdzības iesniedzējas, nav pilnībā pierādīti, un no tā salīdzinājumā ar pārējo aizliegtās vienošanās dalībnieku gadījumu konkrēti secināts, ka pat saskaņā ar šādu pieņēmumu apelācijas sūdzības iesniedzēju dalība vienotā un turpinātā pārkāpumā netiktu apšaubīta.
- 115 Treškārt, it īpaši par saziņas gadījumiem Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76 un Nr. 78 jāatgādina, ka pierādījumu neesamība par pretkonkurences saziņu noteiktos laikposmos neliedz konstatēt vienotu un turpinātu pārkāpumu, ja šāds konstatējums ir balstīts uz objektīvām un saskaņotām norādēm un ja dažādām šī pārkāpuma darbībām ir viens mērķis šī sprieduma 108. punktā precizētajos apstākļos.

- 116 Vispārējā tiesa ir pamatoti izmantojusi tieši šo argumentāciju. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 188.–195. punktā tā uzskatīja, ka Komisija bija pareizi pierādījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam bija zināms par kopīga mērķa esamību un ka tās apzināti veicināja aizliegtās vienošanās ekonomiskā un pretkonkurences mērķa sasniegšanu.
- 117 Šādos apstākļos aptuveni piecu mēnešu starplaiks starp diviem saziņas gadījumiem, kuros piedalījās apelācijas sūdzības iesniedzējas, pat pieņemot, ka tie ir pierādīti, nevar likt apšaubīt to dalību attiecīgajā vienotajā un turpinātajā pārkāpumā.
- 118 Katrā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējas, pamatojoties uz 2018. gada 26. septembra spriedumu *Infineon Technologies/Komisija* (C-99/17 P, EU:C:2018:773), nevar izvirzīt argumentu, lai uzskatītu, ka Vispārējai tiesai bija jāpārbauda, vai aptuveni piecu mēnešu intervāls bez pierādītiem pretkonkurences saziņas gadījumiem neliek apšaubīt apelācijas sūdzības iesniedzēju dalību apgalvotajā vienotajā un turpinātajā pārkāpumā. Lai gan minētā sprieduma 50.–52. punkts attiecas uz aplūkotās lietas īpašo apstākļu analīzi, Tiesa šī sprieduma 53. punktā ir atgādinājusi, ka pārkāpumā vairāku gadu garumā tas, ka aizliegtā vienošanās izpaužas dažādos periodos, kurus var nodalīt ar lielākiem vai mazākiem laikposmiem, neietekmē šīs aizliegtās vienošanās esamību, ja vien šo pārkāpumu veidojošajām dažādajām darbībām ir viens mērķis un tās veido vienotu un turpinātu pārkāpumu.
- 119 Tāpēc otrā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par otrā pamata otro daļu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 120 Otrā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā, pārsūdzēto spriedumu balstot uz nesaskanīgu pamatojumu, neesot ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu. Pārsūdzētā sprieduma pamatojums esot pēc būtības nesaskanīgs attiecībā uz to dalību vienotajā un turpinātajā pārkāpumā. Minētā sprieduma 187. punktā ietvertais apgalvojums, ka starp vairumu individuālās saziņas gadījumu parasti bija pagājis tikai viens mēnesis, esot pretrunā minētā sprieduma 108. punktā ietvertajam konstatējumam, saskaņā ar kuru saziņas gadījumi Nr. 66, Nr. 67, Nr. 70, Nr. 73, Nr. 76 un Nr. 78 nebija pierādīti. Lai arī šie saziņas gadījumi netika ņemti vērā, no tā būtu jāsecina, ka saziņa tika pārtraukta aptuveni piecus mēnešus.
- 121 Komisija apgalvo, ka otrā pamata otrā daļa nav pamatota.

– Tiesas vērtējums

- 122 Otrā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā, pārsūdzēto spriedumu balstot uz nesaskanīgu pamatojumu, neesot ievērojusi pienākumu norādīt pamatojumu.
- 123 Šajā ziņā pietiek norādīt, ka pārsūdzētā sprieduma 187. punktā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka “apelācijas sūdzības iesniedzējas bija piedalījušās vairākos saziņas gadījumos piecpadsmit mēnešu laikā, ka starp vairumu saziņas gadījumu bija pagājis tikai viens mēnesis, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas dažkārt piedalījās vairākos saziņas gadījumos vienā un tajā pašā mēnesī un ka visilgākais laikposms starp pierādītiem saziņas gadījumiem bija tikai trīs mēneši”.

- 124 Tādējādi šķiet, ka šis konstatējums ir vispārīgs un nevar tikt uzskatīts, ka tas nozīmē, ka ikviens starpposms starp katru saziņas gadījumu, kurā piedalījās apelācijas sūdzības iesniedzējas, nepārsniedza vienu mēnesi.
- 125 Tādējādi otrā pamata otrā daļa ir balstīta uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma izpratni un tāpēc ir jānoraida kā nepamatota.
- 126 Tāpēc otrais pamats kopumā ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu

- 127 Apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais ceturtais pamats ir iedalīts trijās daļās.

Lietas dalībnieku argumenti

– Par ceturto pamata pirmo daļu

- 128 Ceturto pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pārkāpusi Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai paredzēto principu, atbilstoši kuram pārdotā apjoma vērtībai ir jāatspoguļo pārkāpuma ekonomiskā nozīme un katra uzņēmuma, kas piedalījies pārkāpumā, vainas īpatsvars, un līdz ar to – samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principus.
- 129 Apelācijas sūdzības iesniedzējas norāda, ka apgalvotā pārkāpuma laikā *Quanta Storage Inc.* (turpmāk tekstā – “*Quanta*”) ražoja optiskos diskdziņus, kas vēlāk tika pārdoti ar preču zīmi “*Sony Optiarc*”. Saskaņā ar nolīgumiem par ieņēmumu sadali, kas bija noslēgti starp apelācijas sūdzības iesniedzējām un *Quanta*, apelācijas sūdzības iesniedzējas esot pārskaitījušas *Quanta* ieņēmumus, kas atbilst šiem *Quanta* projektētajiem un ražotajiem izstrādājumiem. Strīdīgajā lēmumā esot veikta šo ieņēmumu dubulta uzskaitē, vienlaikus piedēvējot tos gan apelācijas sūdzības iesniedzējām, gan *Quanta*.
- 130 Taču Vispārējā tiesa esot noraidījusi apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu, ka strīdīgajā lēmumā vieni un tie paši ieņēmumi uzskaitīti divreiz. Tā arī esot noraidījusi to argumentu, ka ar šo dubulto uzskaiti ir pārkāpti vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principi, jo tās rezultātā apelācijas sūdzības iesniedzējām tika uzlikts naudas sods, kas nepamatoti palielināja to pārdošanas apjoma vērtības daļu.
- 131 Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai pārdošanas apjoma vērtība esot definēta kā piemērota kompensācijas vērtība, kas atspoguļo gan pārkāpuma ekonomisko nozīmīgumu, gan katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma vainas īpatsvaru. Tiesa esot apstiprinājusi šādu pārdošanas apjoma vērtības interpretāciju, kas atbilst iepriekšējā punktā minētajiem principiem, un dažās lietās Komisija esot mēģinājusi izvairīties no šādas dubultas uzskaites.
- 132 Lai noraidītu apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 245. punktā esot uzskatījusi, ka to atbalstītā metode apdraudētu aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās efektivitāti, jo tad attiecīgajiem uzņēmumiem, lai samazinātu tiem uzliktā naudas soda

apmēru, pietiktu apvienoties ar kādu aizliegtās vienošanās dalībnieku. Šis pamatojums esot licis Vispārējai tiesai apstiprināt pārdošanas apjoma dubultu uzskaiti, un tā esot tiesību kļūda un minēto principu pārkāpums.

- 133 Komisija uzskata, ka ceturrtā pamata pirmā daļa ir nepieņemama. No LESD 256. panta, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta izrietot, ka apelācijas sūdzībā ir precīzi jānorāda sprieduma, kuru apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz atcelt, kritizētie aspekti. Šī ceturrtā pamata pirmā daļa patiesībā esot prasība ar mērķi tikai panākt Vispārējā tiesā iesniegtā prasības pieteikuma pārskatīšanu, nenorādot konkrētu kļūdu pārsūdzētajā spriedumā, un tā neietilpst Tiesas kompetencē.
- 134 Katrā ziņā ceturrtā pamata pirmā daļa esot nepamatota un neefektīva.

– *Par ceturrtā pamata otro daļu*

- 135 Ceturrtā pamata otrā daļa attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, jo Vispārējā tiesa neesot atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzīto argumentu, ka pārdošanas apjoma vērtības dubultā uzskaitē esot prettiesiski palielinājusi apgalvotā pārkāpuma ekonomisko nozīmi un līdz ar to tām uzlikto naudas sodu.
- 136 Saskaņā ar šo pienākumu Vispārējai tiesai esot juridiski pietiekami jāatbild uz visiem apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem argumentiem. Vispārējās tiesas pamatojums var būt netiešs tikai ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām saprast, kādu iemeslu dēļ tā nav apstiprinājusi apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentus.
- 137 Vispārējā tiesa neesot atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem argumentiem un esot aprobežojusies ar vispārīgiem apsvērumiem, kas tieši neatbild uz šiem argumentiem, un it īpaši argumentu par ieņēmumu, kuri izriet no optisko diskdziņu pārdošanas, dubulto uzskaiti.
- 138 Komisija uzskata, ka ceturrtā pamata otrā daļa nav pamatota un tā ir neefektīva.

– *Par ceturrtā pamata trešo daļu*

- 139 Ceturrtā pamata trešajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, noraidot to argumentu, ka Komisija nebija pamatojusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju gadījumā tā ir atkāpusies no savas prakses izvairīties no dubultas uzskaites, lai gan savos iepriekšējos lēmumos tā, aprēķinot naudas soda apmēru, esot ņēmusi vērā pārdošanas apjoma vērtību, jo šī vērtība atspoguļo pārkāpuma ekonomisko nozīmi.
- 140 Komisija uzskata, ka ceturrtā pamata trešā daļa ir jānoraida kā nepamatota un neefektīva.

Tiesas vērtējums

- 141 Ar ceturrtā pamata trim daļām, kuras jāaplūko kopā, apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus un nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, jo tā apstiprināja uzliktā naudas soda apmēru, pamatojoties uz tiem pašiem ieņēmumiem, kādi tika izmantoti, lai aprēķinātu *Quanta*, kura izstrādāja un ražoja optiskos diskdziņus, kas tika pārdoti, izmantojot preču zīmi “Sony Optiarc”, uzliktā naudas soda apmēru.

- 142 Vispirms jānorāda, ka no apelācijas sūdzības netieši, bet skaidri izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas atsaucas uz pārsūdzētā sprieduma 237.–250. punktu, un tās turklāt to ir apstiprinājušas savā replikas rakstā. Tāpēc šis pamats ir pieņemams.
- 143 Par lietas būtību jānorāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 238. punktā vispirms ir konstatējusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, saskaņā ar kuru Komisija divreiz bija uzskaitījusi apjomu, kas pārdots *Dell*, ir grūti izmantojams, jo tikai apelācijas sūdzības iesniedzējas saņēma ieņēmumus no *Dell*.
- 144 Turpinājumā minētā sprieduma 239.–243. punktā tā ir atgādinājusi judikatūru, kas piemērojama, Komisijai nosakot naudas soda apmēru par Savienības konkurences tiesību pārkāpumu.
- 145 Visbeidzot Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka Komisija strīdīgajā lēmumā ir ievērojusi Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai paredzēto aprēķināšanas metodi. Šajā ziņā minētā sprieduma 244. punktā tā ir uzskatījusi, ka tad, kad Komisija centās noskaidrot to preču pārdošanas apjoma vērtību, uz kurām pārkāpums attiecās tieši vai netieši, bija loģiski, ka tā apelācijas sūdzības iesniedzēju tiešo pārdošanas apjomu *Dell* izmanto kā pamatu naudas soda aprēķināšanai.
- 146 Konkrētāk, attiecībā uz argumentu par ieņēmumu dubultu uzskaiti Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 245. punktā ir precizējusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju ieteiktā metode, saskaņā ar kuru no ieņēmumiem, ko tās guvušas no *Dell*, tiek atskaitīti ieņēmumi, kas pārskaitīti *Quanta*, apdraudētu aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās efektivitāti, jo pietiktu, ka uzņēmumi, kas ir aizliegtās vienošanās dalībnieki, apvienojas, lai tiku samazināts tiem uzliktā naudas soda apmērs.
- 147 Par samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 246. un 247. punktā ir piebildusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju rīcība būtiski neatšķiras no citu strīdīgā lēmuma adresātu rīcības gan saistībā ar informācijas apmaiņu, it īpaši par cenām, gan attiecībā uz šīs informācijas apmaiņas biežumu. No tā Vispārējā tiesa secināja, ka ar strīdīgo lēmumu nav pārkāpti nedz šie principi, nedz Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai.
- 148 Pirmkārt, attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentiem par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Vispārējās tiesas pienākums norādīt pamatojumu, kas izriet no Eiropas Savienības Tiesas statūtu 36. panta un 53. panta pirmās daļas, nav saistīts ar prasību, lai tā sniegtu izklāstu, kurā būtu izsmelīgi un cits pēc cita iztirzāti lietas dalībnieku minētie argumenti. Tādējādi pamatojums var būt netiešs ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām saprast iemeslus, uz kuriem Vispārējā tiesa pamatojas, un Tiesai gūt pietiekamu informāciju, lai veiktu pārbaudi apelācijas tiesvedībā (spriedums, 2020. gada 25. novembris, Komisija/*GEA Group*, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 149 Pārsūdzētā sprieduma 237.–250. punktā ietvertais pamatojums atbilst iepriekšējā punktā atgādinātās judikatūras prasībām. Vispārējā tiesa ir izvērtējusi visus apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītos iebildumus pret naudas soda aprēķinu un izklāstījusi iemeslus, kuru dēļ tā tos noraidīja. It īpaši Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 237. un 238. punktā ir izvērtējusi apgalvojumu par dubultu uzskaiti un tādējādi ir izklāstījusi šo iebildumu noraidīšanas pamatojumu.
- 150 Otrkārt, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Komisija nav atkāpusies no Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai noteiktās metodes.

- 151 Tā pareizi ir norādījusi, ka Komisija saskaņā ar šo metodi apelācijas sūdzības iesniedzējam uzliktā naudas soda aprēķinu ir pamatojusi it īpaši ar to preču pārdošanas apjoma vērtību, uz kurām pārkāpums attiecās tieši vai netieši.
- 152 Vispārējā tiesa arī pamatoti ir nospriedusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju ieteiktā metode, kas balstīta nevis uz pārdošanas apjoma vērtību, bet gan uz ieņēmumiem, kuri gūti tikai no tiesas pārdošanas, apdraudētu aizlieguma slēgt aizliegtas vienošanās efektivitāti, un tārad nevar uzskatīt, ka tā atspoguļotu pārkāpuma ekonomisko nozīmi.
- 153 Treškārt, par vienlīdzīgas attieksmes principu jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis princips ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas ir nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantā. Šis princips noteic, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (spriedums, 2020. gada 25. novembris, Komisija/GEA Group, C-823/18 P, EU:C:2020:955, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 154 Šajā gadījumā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 246. punktā ir nospriedusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju rīcība būtiski neatšķiras no citu strīdīgā lēmuma adresātu rīcības gan saistībā ar informācijas apmaiņu par cenām, gan attiecībā uz šīs informācijas apmaiņas biežumu. Šādos apstākļos minētā sprieduma 247. punktā tā ir uzskatījusi, ka ar šo lēmumu nav pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.
- 155 Pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijai šajā secinājumā nav pieļauta tiesību kļūda. No pārsūdzētā sprieduma 246. un 247. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa būtībā pamatoti ir uzskatījusi, ka Komisija ir piemērojusi vienu un to pašu naudas soda apmēra aprēķina metodi visiem attiecīgajiem uzņēmumiem, pamatojoties uz pārdošanas apjoma vērtības ņemšanu vērā, un ka apelācijas sūdzības iesniedzēju norādītie apstākļi, kas, viņuprāt, pamato atšķirīgas aprēķina metodes izmantošanu, nevar ietekmēt šo apsvērumu.
- 156 Ceturtkārt, par samērīguma principu jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tai, apelācijas tiesvedībā lemjot par tiesību jautājumiem, taisnīguma apsvērumu dēļ nav ar savu vērtējumu jāaizstāj Vispārējās tiesas vērtējums, kuru pēdējā minētā, īstenojot tai piešķirto neierobežoto kompetenci, ir veikusi, lemdama par to naudas sodu apmēru, kuri uzņēmumiem ir piemēroti par Savienības tiesību pārkāpumu. Tikai tad, ja Tiesa uzskatītu, ka soda apmērs ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs, tai būtu jākonstatē tiesību kļūda, ko Vispārējā tiesa ir pieļāvusi neatbilstoša naudas soda apmēra dēļ (spriedumi, 2013. gada 30. maijs, *Quinn Barlo u.c./Komisija*, C-70/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:351, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra, un 2018. gada 26. septembris, *Philips un Philips France/Komisija*, C-98/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:774, 107. punkts).
- 157 Taču apelācijas sūdzības iesniedzējas nav pierādījušas iemeslus, kuru dēļ tām uzliktā naudas soda apmērs būtu tik pārmērīgs, ka līdz ar to tas būtu uzskatāms par nesamērīgu.
- 158 No iepriekš minētā izriet, ka ceturtais pamats kopumā ir jānoraida kā nepamatots.

Par pārsūdzētā sprieduma atcelšanu

- 159 Kā izriet no šī sprieduma 55.–86. punktā veiktās apelācijas sūdzības iesniedzēju trešā pamata analīzes, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas.

160 Šādos apstākļos pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ.

Par prasību Vispārējā tiesā

161 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Tā var pati pieņemt galīgo nolēmumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ nolēmuma taisīšanai Vispārējā tiesā.

162 Šajā gadījumā Tiesai pašai ir jātaisa galīgais spriedums lietā, jo to ļauj tiesvedības stadija.

163 Kā norādīts šī sprieduma 33. punktā, lai pamatotu Vispārējā tiesā celto prasību, apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzīja divus pamatus.

164 Vispārējā tiesā izvirzītajā pirmajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzējas par to dalību atsevišķos pārkāpumos, kas veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, kurā tās tiek vainotas, apgalvo, ka Komisija nebija izteikusi šo apgalvojumu administratīvajā procesā un ka šis apgalvojums, pārkāpjot to tiesības uz aizstāvību, pirmo reizi tika izvirzīts strīdīgajā lēmumā. Šajā lēmumā neesot arī norādīts šo atsevišķo pārkāpumu konstatējuma pamatojums.

165 Attiecībā uz iebildumu par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi jāsecina, ka šī sprieduma 78.–90. punktā izklāstīto iemeslu dēļ Komisija nav pamatojusi savu lēmumu par apelācijas sūdzības iesniedzēju dalību minētajos atsevišķajos pārkāpumos, kas veido vienoto un turpināto pārkāpumu, kurā tās tika vainotas.

166 Tātad, nepastāvot vajadzībai izvērtēt pārējos argumentus, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas sūdzības pamatojumam izvirzījušas pirmajā pamatā, šis pamats ir jāapmierina, ciktāl ar to Komisijai tiek pārņemts, ka tā nav pietiekami pamatojusi strīdīgo lēmumu par apelācijas sūdzības iesniedzēju dalību šajos pašos atsevišķajos pārkāpumos.

167 Ņemot vērā iepriekš minēto un ievērojot to, kas precizēts šī sprieduma 55.–58. punktā, strīdīgā lēmuma 1. panta g) punkts ir jāatceļ, ciktāl tajā ir konstatēts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir pārkāpušas LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, piedaloties vairākos atsevišķos pārkāpumos.

168 Ar Vispārējā tiesā celtās prasības otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējas pamata pirmajā daļā apgalvo, ka Komisija tām ir uzlikusi naudas sodu, kas aprēķināts, ņemot vērā no *Dell* gūtos ieņēmumus, kuri tika pārskaitīti *Quanta* saskaņā ar nolīgumiem par ieņēmumu sadali, kas bija spēkā starp apelācijas sūdzības iesniedzējām un *Quanta*. Pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka, tā kā strīdīgajā lēmumā neesot ņemta vērā to rīcība, kas bija būtiski mazāka salīdzinājumā ar citiem minētā lēmuma adresātiem, Komisija nav ievērojusi Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktā un Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai paredzētos vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principus.

169 Šajā gadījumā, pirmkārt, par prasības otrā pamata pirmo daļu ir jāuzskata, ka šī sprieduma 141.–158. punktā izklāstīto iemeslu dēļ, kuri attiecas uz iebildumu par naudas soda aprēķināšanas metodi, ar strīdīgo lēmumu nav pārkāpti nedz vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principi, nedz Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai.

- 170 Otrkārt, par prasības otrā pamata otro daļu Tiesa piekrīt pārsūdzētā Vispārējās tiesas sprieduma 253.–264. punktā izklāstītajam pamatojumam. Tādējādi šajos punktos, kā arī šī sprieduma iepriekšējā punktā izklāstīto iemeslu dēļ minētais otrais pamats ir jānoraida.
- 171 Piemērojot LESD 261. pantā un Regulas Nr. 1/2003 31. pantā Tiesai atzīto neierobežoto kompetenci, ir arī jālemj par apelācijas sūdzības iesniedzējam piespriežamā naudas soda apmēru (spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 87. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 172 Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesa, tai pašai galīgi lemjot par strīdu saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otro teikumu, ir tiesīga neierobežotas kompetences ietvaros aizstāt Komisijas vērtējumu ar savu vērtējumu un līdz ar to atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto naudas sodu vai noteikto kavējuma naudu (spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 88. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 173 Uzliktā naudas soda apmēra noteikšanā tai pašai ir jāvērtē šīs lietas apstākļi un aplūkotā pārkāpuma veids (spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 89. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 174 Šī kompetences īstenošana, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktu, nozīmē, ka attiecībā uz katru sodīto uzņēmumu jāņem vērā konkrētā pārkāpuma smagums, kā arī tā ilgums, ievērojot it īpaši pamatojuma, samērīguma, sankciju individualitātes un vienlīdzīgas attieksmes principus, un Tiesai nav saistoši indikatīvie noteikumi, ko Komisija ir paredzējusi savās pamatnostādņēs, pat ja Savienības tiesas var pēc tām vadīties, kad tās īsteno neierobežoto kompetenci (spriedums, 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 175 Šajā gadījumā Tiesa uzskata, ka neviens no apstākļiem, uz kuriem apelācijas sūdzības iesniedzējas ir norādījušas šajā lietā, nedz arī kāds sabiedriskās kārtības apsvērums nepamato, lai tā, izmantojot neierobežoto kompetenci, samazinātu strīdīgā lēmuma 2. panta g) punktā paredzētā naudas soda apmēru.
- 176 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatceļ strīdīgā lēmuma 1. panta g) punkts, ciktāl tajā ir konstatēts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir pārkāpušas LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu, piedaloties vairākos atsevišķos pārkāpumos, bet pārējā daļā prasība jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 177 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu.
- 178 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Minētā reglamenta 138. panta 3. punktā ir precizēts, ka tad, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tomēr Tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, var nolemt, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem.

- 179 Šajā gadījumā apelācijas sūdzības iesniedzējas ir lūgušas piespriet Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā un Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs apelācijas tiesvedībā, kā arī daļēji nelabvēlīgs pirmajā instancē. Apelācijas sūdzības iesniedzējām spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs pirmajā instancē.
- 180 Tātad Tiesa, ņemot vērā lietas apstākļus, uzskata, ka ir jāpiespriež Komisijai papildus saviem tiesāšanās izdevumiem gan tiesvedībā pirmajā instancē, gan apelācijas tiesvedībā atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus, kas apelācijas sūdzības iesniedzējām radušies šajā apelācijas tiesvedībā, kā arī pusi no tiesāšanās izdevumiem, kas tām radušies pirmajā instancē. Apelācijas sūdzības iesniedzējas sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem tiesvedībā pirmajā instancē.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2019. gada 12. jūlija spriedumu *Sony Optiarc un Sony Optiarc America*/Komisija (T-763/15, nav publicēts, EU:T:2019:517).**
- 2) **Atcelt Komisijas Lēmuma C(2015) 7135 *final* (2015. gada 21. oktobris) par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39639 – Optiskie diskdziņi) 1. panta g) punktu, ciktāl tajā ir konstatēts, ka *Sony Optiarc Inc.* un *Sony Optiarc America Inc.*, attiecīgi no 2007. gada 25. jūlija līdz 2008. gada 29. oktobrim un no 2007. gada 25. jūlija līdz 2007. gada 31. oktobrim piedaloties vairākos atsevišķos pārkāpumos, ir pārkāpušas LESD 101. pantu un 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu 53. pantu.**
- 3) **Prasību pārējā daļā noraidīt.**
- 4) **Eiropas Komisija papildus saviem tiesāšanās izdevumiem gan tiesvedībā pirmajā instancē, gan apelācijas tiesvedībā atlīdzina visus tiesāšanās izdevumus, kas *Sony Optiarc Inc.* un *Sony Optiarc America Inc.* radušies šajā apelācijas tiesvedībā, kā arī pusi no tiesāšanās izdevumiem, kas tām radušies pirmajā instancē**
- 5) ***Sony Optiarc Inc.* un *Sony Optiarc America Inc.* sedz pusi no saviem tiesāšanās izdevumiem tiesvedībā pirmajā instancē.**

[Paraksti]